

Románia

– Üzletkötés és vállalat alapítás – tudnivalók magyar vállalkozók számára –

Tartalom

Tartalom	1
Alapadatok.....	3
1. Történelmi áttekintés	4
2. További hasznos információk angol nyelven	4
Gazdasági helyzet	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	5
3. Gazdasági helyzet	6
4. További hasznos információk magyar nyelven.....	6
5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven.....	7
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	7
1. Politikai, államközi kapcsolatok	7
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	8
2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Román Tagozata	9
Jogi, szabályozási környezet.....	9
1. Magyarországról Romániába irányuló kivitel (export) szabályozása.....	10
2. Ingatlanvásárlás.....	12
3. Egyéb.....	12
4. További hasznos jogi információk angol nyelven.....	12
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés	13
1. EXIM országekockázati besorolás	13
2. Helyi fejlesztési bank	13
3. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	13
4. Tenderlehetőségek	13
Praktikus információk	14
1. Magyar nagykövetség és konzuli hivatal	14
2. Beutazási feltételek.....	14
3. Egészségügyi helyzet.....	14

4. Közbiztonság	15
5. Infrastruktúra, közlekedés	15
6. Repülőterek	17
7. Banki szolgáltatások elérhetősége	17
8. Egyéb.....	18
Kultúra.....	18
1. Vallás, vallási szokások	18
2. Fontosabb ünnepek.....	19
3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	19
4. További hasznos információk	19
További információk, linkgyűjtemény	20
1. Általános információk	20
2. Bukarest	20
3. Román hírportálok gyűjteménye	20
4. Repterek, légitársaságok	20

Alapadatok

Hivatalos név: Románia

Főváros	Bukarest
Államforma	köztársaság
Kormányzat	Románia alkotmányát a parlament 1991. november 21-én fogadta el és a december 8-án megtartott népszavazást követően lépett hatályba. Az ország élén az államfő áll, akit közvetlen szavazással választanak meg. A jelenlegi államfő, Klaus Johannis 2014. december 21-e óta van hivatalban.
Pénznem	román lei (RON) (1 RON= 70,81 HUF)
Hivatalos nyelv	román
Beszélt nyelvek	román, magyar, német
Területe	238 391 km ²
Lakossága	21 666 350 fő (2015. júliusi becslés)
Éves népességszaporulat	-0,3% (becslés, 2015)*
Időeltolódás	GMT+1
Etnikai megoszlás	román 89,5%, magyar 6,6%, roma 2,5%, ukrán 0,3%, német 0,3%, orosz 0,2%, török és tatár 0,2%, egyéb 0,4%
Vallások	keleti ortodox 86,8%, protestáns 7,5%, katolikus 4,7%, egyéb 1,0% (főként muszlim)
Nemzeti ünnep	december 1. (Az 1918-as egyesítés évfordulója)

Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Romania>
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>
<http://valasz.hu/vilag/letette-a-hivatali-eskut-klaus-johannis-romania-uj-elnoke-107857>
*<http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.GROW>

Románia kelet-közép-európai állam. Északkeletről Ukrajna és Moldova határolja, nyugatról Magyarország és Szerbia, délről Bulgária, míg keleten a Fekete-tengerrel határos. Az Európai Unió hetedik legnagyobb területű, illetve hetedik legnépesebb országa. Fővárosa és egyben legnagyobb városa Bukarest, mely az Európai Unió hatodik legnagyobb városa.

1. Történelmi áttekintés

A Havasalföldön és Moldvában kialakuló román fejedelemségek a 14. században a Magyar Királysággal álltak hűbéri viszonyban, majd kivívták önállóságukat. A 16. századig független államok voltak, majd több mint három évszázadon át az Oszmán Birodalom fennhatósága alatt álltak, de belső autonómiával rendelkeztek. A 19. század második felében a nemzetközi események következtében (krími háború) Havasalföld és Moldva függetlenné váltak az Oszmán Birodalomtól. 1859-ben a két terület nemzetgyűlése közös fejedelmének választotta Alexandru Ioan Cuzát, ennek következtében Románia 1862-ben Havasalföld és Moldva egyesülésével jött létre, mely a török birodalomban autonóm státuszt élvezett. Románia 1877-ben Oroszország oldalán belépett az orosz–török háborúba és a török csapatok veresége után 1877. május 10-én parlamenti kiáltványban kinyilvánította függetlenségét, amelyet a San Stefanó-i béke révén az európai nagyhatalmak is elismertek. A fejedelem 1881-ben I. Károly néven az ország első királya lett és – a román alkotmány szerinti korlátozott jogkörrel – 1914-ig uralkodott. Az I. világháborút lezáró békeszerződés értelmében Románia része lett a Magyarországtól elcsatolt Erdély, a Bánság (Bánát) keleti része, az Alföld keleti vidéke Máramarossal (Partium) és az ukrán Bukovina területének zöme, valamint a cári Oroszországtól elfoglalt, nagyrészt román lakosságú Besszarábia. A II. világháború után az ország a Szovjetunió erős nyomása alatt a keleti blokk része lett. 1965-től Nicolae Ceaușescu irányította az országot, aki a kifelé mutatott képpel szemben a belpolitikai életben több évtizedes személyi kultuszt és totális diktatúrát épített ki, aminek az 1989-es romániai forradalom vetett véget.

Románia 2004-ben csatlakozott a NATO-hoz, 2007. január 1-jétől pedig az Európai Unió tagja. Ezen kívül a következő nemzetközi szerveződéseknek a tagja: Latin Unió, Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, Kereskedelmi Világszervezet, Egyesült Nemzetek Szervezete, Frankofónia (Organisation International de la Francophonie), Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködés.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia>

2. További hasznos információk angol nyelven

Az ország politikájáról:

Freedom House: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/romania>

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Romania#Governance>

A budapesti román nagykövetség weboldala: <http://budapesta.mae.ro/en>

Az ország földrajzáról:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Romania#Geography>

Online Világatlasz: <http://www.worldatlas.com/webimage/countrys/europe/ro.htm>

Románia kormányzati weboldala: <http://gov.ro/en>

Az ország történelméről:

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Romania#History>

Lonely Planet, online utazási kalauz és információs weboldal:

<http://www.lonelyplanet.com/romania/history>

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GDP (milliárd USD)*	99,2	122,7	170,6	204,3	164,3	164,8	182,6	169,4	189,6	199,0	177,6
Egy főre jutó GDP (USD)*	4652	5789	8170	9949	8069	8139	9064	8437	9499	9520	8906****
Egy főre jutó GNI (USD)*	3920	4950	6470	8490	8680	8430	8520	8560	9060	10,000	n.a.
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	4,3	8,7	6,3	7,9	-6,8	-0,9	2,3	0,4	3,5	7,8	3,7
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	4,2	10,2	11,5	7,8	-4,0	1,5	-1,6	-0,9	15,1.	16,1	n.a.
Infláció (fogyasztói árak, %)*	9,0	6,6	4,8	7,8	5,6	6,1	5,8	3,3	4,0	1,1	-0,6
Exportvolumen (milliárd USD)*	32,8	39,6	50,0	62,2	50,3	58,4	73,1	67,8	79,6	61,79	54,51
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	0,750	n.a.	n.a.	0,781	n.a.	0,779	0,782	0,782	0,785	0,333	n.a.
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	n.a.	n.a.	4,0	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0	4,1		4,3

Forrás: *<http://data.worldbank.org/country/romania>

** <http://hdr.undp.org/en/statistics/>, kategória: „magas”

*** <http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

****<https://knoema.com/sijweyg/gdp-per-capita-ranking-2015-data-and-charts>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek	Németország (19,6%), Olaszország (12,1%), Franciaország (6,9%), Magyarország (5,1%), Törökország (4,6%), Egyesült Királyság (4,2%) (2014)
Legfontosabb exporttermékek	gép, fém, és fémtermék, textil, lábbeli, vegyszer, mezőgazdasági termék, ásványi anyag, és üzemanyag
Importvolumen	63,12 milliárd USD (2015, becslés)
Legfontosabb importpartnerek	Németország (19,2%) Olaszország (10,09%), Magyarország (7,9%), Franciaország (5,7%), Lengyelország (4,7%) (2014)
Legfontosabb importtermékek	gép és berendezés, vegyi anyag, üzemanyag és ásvány, fém, textil, mezőgazdasági termékek

Forrás: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

3. Gazdasági helyzet

Románia 1989-ben kezdte meg az átállást a piacgazdaságra a szocialista tervgazdaság felszámolásával. Az ország akkor elavult iparral rendelkezett és termékeinek nagy része nem fedte le az ország szükségleteit. Egy hároméves recessziót követően a 2000-es évben kezdett az ország gazdasága ismét fellendülni, az Európai Unió irányába történő export hatására. A belföldi fogyasztás és beruházások erőteljes GDP-növekedést tápláltak, de ugyanakkor a folyó fizetési mérleg egyensúlytalansága alakult ki.

Románia makrogazdasági eredményei csak a közelmúltban kezdtek hatni a középosztály kialakulására, illetve a szegénység felszámolására. A korrupció és a túlzott bürokrácia továbbra is beszivárog az üzleti életbe. A globális pénzügyi válság erős recessziós hatásai (a GDP 2009-től 2011-ig csökkent) következtében Romániát 26 milliárd dolláros gyorssegély-csomaggal segítette az IMF, az EU és más nemzetközi hitelezők. 2011 márciusában Románia egy 24 hónapos készenléti, elővigyázatossági megállapodást kötött az IMF-fel, a Világbankkal és az EU-val 6,6 milliárd dollár értékben, hogy elősegítse a költségvetési fegyelmet, ösztönözze az előrelépést a strukturális reformok terén és megerősítse a pénzügyi szektor stabilitását. 2013 szeptemberében az ország és az IMF, illetve az EU ismét megállapodást kötött 5,4 milliárd dollár értékben a reformok folytatása érdekében. 2013-ban a román gazdasági növekedés felgyorsult az export növekedése és a kitűnő mezőgazdasági szezon hatására. 2013 decemberében az infláció történelmi mélypontra csökkent, 1,6%-os volt, illetve a folyó fizetési mérleg hiánya is jelentősen csökkent. Mindezek mellett a strukturális reformok folyamata felemás, és a gazdaság továbbra is érzékeny a külső sokkokra.

Forrás, további hasznos információk:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

A román kormány 4,2 százalékos gazdasági növekedésre számít 2016-ban, miután 2015-ben 3,8 százalékkal bővült a GDP, ilyen mértékű gyarapodásra 2008 óta nem volt példa.

A rendkívül kedvező eredményt elsősorban a hazai fogyasztás alapozta meg, amely 8,9 százalékkal haladta meg a 2014-est. (Akkor is jelentős, 7 százalékos volt a bővülés.) A kiskereskedelmi forgalmat elsősorban az adócsökkentések és a keresetek emelkedése hajtotta, mindez azonban az import növekedéséhez és a külkereskedelmi mérleg hiányának emelkedéséhez vezetett. Az export bővülése, amely 2013-2014-ben a gazdaság növekedésének motorja volt, a 2014-es 5,8 százalékról 4,1 százalékra lassult, miközben az import 5,9 után tavaly 7,6 százalékkal bővült. Az ipar hozzájárulása várhatóan csökken, az ipari termelés már 2015-ben jelentősen, 2,7 százalékra lassult az előző évi 6,1 százalékos növekedés után. Az idei év elejével hatályba lépett újabb adócsökkentésektől azt várják, hogy 2016-ban még nagyobb lesz a GDP növekedése

Forrás: <http://www.vg.hu/gazdasag/makrogazdasag/szaguld-a-roman-gazdasag-470065>

http://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/csucsra_tor_a_roman_gazdasag_novekedese.610112.html

4. További hasznos információk magyar nyelven

Romániai Magyar Üzleti Egyesület: <http://www.hungarianbusiness.ro/>

Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-romania>

5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

OECD cikkgyűjtemény: <http://www.oecd.org/countries/romania/>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/ROU>

A Világbank adatbázisa: <http://www.worldbank.org/en/country/romania/overview>

A román központi statisztikai hivatala angol nyelven: <http://www.insse.ro/cms/en>

Az ENSZ adatbázisának adatai: <http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=romania>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- A magyar-román kapcsolatok dinamikusan fejlődnek, a két állam együttműködése a közép-európai régióban a jószomszédi kapcsolatok sikertörténetévé vált. A politikai, gazdasági, kulturális, oktatási és katonai-biztonsági kapcsolatokat 150-nél több szerződés, egyezmény és megállapodás szabályozza.
 - Románia Kormányának és a Magyar Köztársaság Kormányának együttes ülései a kapcsolatok motorjává váltak. A 2008. október 21-én tartott szegedi kormányülésen tíz együttműködési dokumentum született arról, hogy a két kormány napirendjén szereplő témákat minél gyakorlatiasabban oldják meg, lefedve a két ország állampolgárai konkrét érdeklődésére érdemes területeket. Ezek a területek például a Románia és Magyarország közötti közúti, vasúti, és vízi infrastruktúra korszerű összekapcsolása, a határ menti régiók közös fejlesztése, az uniós pénzalapok együttes, Románia Schengen-térséghez való csatlakozása érdekében is való lehívása, valamint az energiabiztonság kérdése. Ennél is sokrétűbb a konzuli együttműködés és különösen megnőtt a környezetvédelmi kooperáció fontossága.
 - A külügyminiszterek rendszeres találkozóikon folyamatosan erősítik a politikai és gazdasági együttműködést, valamint áttekintik a két ország nemzeti kisebbségeinek jogvédelmét.
 - A felső szintű kapcsolatok jelentős állomása volt, hogy Sólyom László és Traian Basescu elnökök 2008. október 23-án, a magyar nemzeti ünnep alkalmából együtt vettek részt Csíkszeredán az 1956-os magyarországi forradalom magyar és román áldozatai emlékére szervezett ünnepségen.
 - 2010 májusában a magyar és a román kormány megállapodást írt alá a magyar-román államhatárt keresztező földgázszállító vezetékekkel, valamint a villamos távvezetékekkel kapcsolatos együttműködésről.
 - 2011 nyarán megállapodás született a Szeged és Arad, valamint a Szolnok és Kolozsvár közötti autópálya-kapcsolat létesítéséről.
- Forrás: http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/RO/hu/Bilateralis/politikai_kapcsolatok.htm
- 2014 októberében Orbán Viktor miniszterelnök felkereste Traian Basescu román államfőt Bukarestben. A bukaresti látogatás előtt Orbán Viktor Kolozsváron ünnepélyes keretek között felavatta a helyi Református Kollégium szeptemberben indított szakoktatásának otthont adó épületet.

Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/orban-viktor-felkerestebasescu-roman-elnokot-bukarestben>

- 2016 februárjában a Bukarestben megszervezett Magyar-Román Gazdasági Vegyes Bizottsági ülésen magyar-román energetikai és közlekedésfejlesztési projektek előmozdításáról sikerült megállapodni az új román szakértői kormánnyal, amely elődjénél sokkal nyitottabb és pragmatikusabb módon viszonyul a közös projektekhez.

Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/gazdasagdiplomaciaert-felelos-allamtitkar/hirek/energetikai-es-kozlekedesfejlesztesi-megallapodasok-szulettek-bukarestben>

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

- Románia fontos stratégiai partnere Magyarországnak – 2015-ben Románia már Magyarország második legnagyobb exportpiaca volt Németország után, a két ország közötti kereskedelmi forgalom tavaly 7,3 milliárd eurót ért el, és 2,8 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit.
- A külkereskedelemben a többlet Magyarország oldalán van, a magyar cégek mintegy kétszer annyit exportálnak Romániába, mint a román vállalatok Magyarországra. Számos lehetőség van román cégek számára is arra, hogy növeljék magyarországi exportjukat. A legfontosabb együttműködési területek az energiaipar, a közlekedés és a turizmus. Románia egyik kedvenc célországa a magyar működő tőkének, több mint félmilliárd euró értékben fektettek be magyar cégek Romániában.
- A magyar és román vállalatok közötti kapcsolatok további fejlesztése érdekében az Eximbank 370 millió eurós hitelkeretet nyitott.
- Mintegy 12 ezer vállalatot alapítottak magyarok Romániában, valamint román cégek mintegy 2500 munkavállalót foglalkoztatnak Magyarországon.
- A legnagyobb, Romániában is jelen lévő magyar vállalatok a Mol, amely jelentős, 15 százalékos piaci részesedéssel bír, az OTP Bank, mely 125 fiókot működtet a szomszédos országban valamint a Richter.
- Folyamatosan nő a Magyarországra látogató román turisták száma, Románia a 8. legnagyobb küldő ország.
- 2016 februárjában sikerült előrelépést elérni Magyarország energiabiztonsága szempontjából is, Románia ugyanis két éven belül végrehajtja a szükséges beruházásokat, hogy Magyarország Romániától is tudjon gázt vásárolni.
- Jelenleg tíz olyan útkapcsolat van Magyarország és Románia között, amelyeket határátkelők hiányában nem lehet használni, ezért 2016 februárjában megállapodás született arról, hogy a fejlesztések ütemezetten megindulnak a kishatárforgalom megindítása érdekében.
- Pozitívum a déli autópálya-szakasz 2015. júliusi átadása, amellyel létrejött az első autópálya kapcsolat a két ország között.

Forrás:

<http://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/hirek/szijasarto-peter-a-magyar-roman-strategiai-partnersegrol-targyalt-a-roman-gazdasagi-miniszterrel>

<http://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/parlamentiallamtitkarsag/hirek/romania-fontos-strategiai-partnere-magyarorszagnak>

A magyar-román külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Egyenleg			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Összesen	4767,23	4600,36	4609,39	4742,39	2050,98	2120	2500,07	2550,72	2716,25	2480,34	2109,32	2191,68
Élelmiszer, ital, dohány	811,703	814,282	756,487	900,286	138,46	139,52	173,712	159,874	673,243	674,765	582,775	740,412
Nyersanyagok	238,341	163,916	162,003	136,035	103,812	148,81	162,201	135,147	134,529	15,103	-0,197	0,888
Energiahordozók	833,418	722,673	580,165	405,548	151,371	182,01	404,176	322,752	682,047	540,66	175,989	82,796
Feldolgozott termékek	1643,19	1632,03	1714,48	1745,11	747,994	843,11	863,739	912,086	895,2	788,923	850,736	833,023
Gépek, gépi berendezések	1240,57	1267,46	1396,26	1555,41	909,341	806,57	896,246	1020,86	331,228	460,888	500,015	534,557

Forrás: KSH

2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Román Tagozata

Az MKIK Magyar – Román Tagozatának célja az adott relációban tevékenykedő magyar vállalkozások működésének támogatása, a kétoldalú gazdasági együttműködés fejlesztése, kapcsolattartás a román kamarai partnerszervezettel és intézményeivel. A Tagozat feladata, hogy közreműködjön üzletfelek felkutatásában, kapcsolatok létrehozásában, ösztönözze a gazdasági együttműködést, elősegítse a kis- és középvállalkozások külkereskedelmi kapcsolatainak fejlődését az export növelése érdekében, valamint tájékoztatást nyújtson a román piac helyzetéről, fejlődési tendenciáiról.

A Tagozat elérhetősége:

Elnök: Dr. Orosz Tivadar

Titkár: Rák János

Cím: Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, 5600 Békéscsaba, Penza ltp. 5.

Tel./Fax: + 36 66 324-976, 451-775

E-mail: janos.rak@bmkik.hu

Web: <http://www.bmkik.hu/index.php?id=72>

Jogi, szabályozási környezet

Romániában polgári jogrendszer van érvényben. A román jog forrásai a román alkotmány, a parlament által elfogadott törvények, az elnök rendeletei, a kormány jogalkotási aktusai (rendeletek, sürgősségi rendeletek, határozatok), a központi államigazgatás által kibocsátott jogalkotási aktusok (miniszteri rendeletek, utasítások és szabályzatok), a helyi önkormányzatok (megyei és települési önkormányzatok és a bukaresti önkormányzat) által kibocsátott jogalkotási aktusok és az európai uniós jogszabályok (rendeletek, irányelvek), továbbá azok a nemzetközi szerződések, amelyekben Románia részes fél.

Forrás: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-ro-hu.do?member=1

1. Magyarországról Romániába irányuló kivitel (export) szabályozása

Speciális vámszabályok, információk elérhetősége

Románia EU csatlakozása után a két ország határán megszűnt az áruforgalom ellenőrzése a vám szempontjából, fennmaradt viszont a jövedéki ellenőrzés. Az Adóigazgatás Nemzeti Ügynöksége (ANAF) elnökének 207/2012 sz. rendelete szabályozza és engedélyezi azokat a módszereket és eljárásokat, amelyek lehetővé teszik a jövedéki termékek termelését, raktározását, mozgását és behozatalát.

Románia az EU csatlakozást követően átvette az EU Közöségi Vámtarifáját, az Általános Kedvezményes Programot, az EU Kereskedelmi Védzáradékokat, a kedvezményes egyezményeket és együttműködési megállapodásokat, amelyeket az EU kötött a harmadik országokkal. Az EU érvényes vámszabályozása aktuális állapotban az Európai Bizottság Adóügy és Vámunió oldalán (http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=ro) található.

A Nemzeti Vámhatóság honlapján hasznos információk olvashatóak (<http://www.customs.ro/en.aspx>). Romániába irányuló magyar export termékekhez – a vevő által igényelt dokumentumokon kívül – a számlát és a szállítólevelet szükséges mellékelni. Több csomagolás esetén az eladó listát készít, megjelölve az egyes csomagok, csomagolások tartalmát is.

Minden más, fentiekén túli okmányt az importőr (vevő) szolgáltatja.

Nemzeti szabványok, forgalomba hozatali engedélyek, az azokat kiadó intézmények (pl. elektronikus cikkek, fogyasztási és élelmiszeripari cikkek)

Románia, az Európai Unió csatlakozását követően nemzeti szabványait teljes egészében módosította az EU vonatkozó szabályozásával, illetve ajánlásaival összhangban. A román hatóságok elfogadják az EU akkreditált intézményei által kiállított bizonyítványokat (Certificat).

2007. január 1-jétől a Romániában előállított állati eredetű termékeket a megfelelő közösségi szabályoknak megfelelően kell forgalomba hozni, különös tekintettel a létesítmények műszaki és higiéniai feltételeire, valamint a termékek ellenőrzésére és állat-egészségügyi jelölésére. E termékekre különösen az élelmiszer-higiénéről szóló, 2004. április 29-i 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben, valamint az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott követelmények vonatkoznak.

- Élelmiszerek forgalomba hozatalát a Nemzeti Közegészségügyi, Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság engedélyezi (Autoritate Nationala Sanitara si Veterinara pentru Siguranta Alimentelor).
 - Gázkészülékek, emelőgépek, nyomástartó edények forgalomba hozatalát és működési engedélyét az ISCIR engedélyezi (Inspectia de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientilor sub Presiune si Instalatiilor de Ridicat).
 - Építőanyagok forgalomba hozatali engedélyét az INCERC adja ki (Institutul National de Cercetari in Constructii), tiszteletben tartva a 622/2004 sz. Kormányhatározatot.
 - A nem ipari rendeltetésű elektromos berendezések hatósági bevizsgálását a S.C. ICPE S.A. - Departamentul pentru Incercarea si Certificarea Produselor Electrice végzi el.
- Az uniós normáknak megfelelően a CE és CS tanúsítványok kölcsönös elismerésének rendszere Romániában is működik.

Adóterhek és kedvezmények (főbb számok: vállalati nyereségadó, adókedvezmények, ÁFA, személyi jövedelemadó, ingatlanadó, egyéb)

- Társasági adó: A mikroállalkozások eddigi 65,000 eurós bevételi plafonja immáron 100,000 euróra nő. Ilyen mértékű forgalom (számlázás) mellett a társasági adó a kiszámlázott összeg 3 százaléka.
 - Abban az esetben, ha a cég árbevétele meghaladja a kiszámlázott 100,000 eurós összeghatárt, vagy ha a cég bevételének több mint 20 százaléka tanácsadói illetve szakértői díjakból származik, akkor a cég automatikusan profitadózóvá válik. Ez azt jelenti, hogy a cégnek ebben az esetben a költségek elszámolása utáni tiszta nyereség 16 százalékát kell befizetnie társasági adóként. Fontos még tudni azt, hogy az új adózási sáv kiszámítása abban a negyedévben kezdődik, amelyben a romániai cég átlépte a fentebb említett küszöböt.
 - A mikroállalkozások esetében három különböző adósáv is létezik, 1-től 3 százalékos társasági adóval, az alkalmazottak számától függően. Így azon vállalkozások számára, amelyek legalább két alkalmazottal rendelkeznek a társasági adó mértéke csupán 1 százalék. A 2 százalékos adózást azok a cégek vehetik igénybe, amelyek egy alkalmazottal rendelkeznek, 3 százalékos pedig azoknak a cégeknek kell fizetniük, amelyek egyetlen alkalmazottal sem rendelkeznek – mondhatnánk azt is, egyetlen új munkahelyet sem teremtettek Romániában.
 - A vállalkozások flexibilitását segíti továbbá az a rendelkezés is, hogy az alkalmazottak számának változása esetén a cégnek csak az adott negyedévtől kezdődően kell a megváltozott adóterheket fizetnie. Az adózás nem változik akkor, ha a cég az adott időszakban alkalmazottait elbocsátja, de még ugyanebben az időszakban új alkalmazottakat vesz fel. Ebben az esetben csak az a megkötés, hogy a cégnek új alkalmazottaival minimum egy éves munkaszerződést kell kötnie.
 - További könnyítés a romániai cégek számára az, hogy akár több részmunkaidős munkavállalót is foglalkoztathat, a kedvezmények ekkor is érvényesek. Ebben az esetben az egyedüli kikötés az, hogy a részmunkaidős alkalmazottak összesített munkaórája ki kell adjon egy teljes 8 órás munkaidőt.
 - Osztalékadó: 5%
- Forrás: <http://www.kftkreator.hu/news/2015/12/januartol-jelentos-adokedvezmenyek-romaniaban-a-cegeknek/>
- Személyi jövedelemadó: 16%
 - ÁFA (2016. január 1. óta): 20%, illetve 9% - hús, hal, zöldség- és gyümölcsfélék esetében.

További hasznos információk: <http://cegalapitas-romaniaban.hu/romaniai-cegalapitas.html>;

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-romaniahighlights-2016.pdf>

<https://www.kpmg.com/RO/en>

2. Ingatlanvásárlás

Romániában az EU-csatlakozás (2007) óta vásárolhat földet külföldi állampolgár, korábban ez nem volt lehetséges. Jelenleg a 312/2005 számú törvény szabályozza Romániában a külföldiek földtulajdon-szerzési lehetőségeit. E szerint az EU-állampolgárok, a romániai lakcímmel rendelkező honfitársak, illetve EU-s gazdasági társaságok ugyanolyan módon juthatnak földterülethez, mint bármely román állampolgár vagy román cég. Kivételt képeztek e területek közül a termőföldek és az erdők, de 2014. január 1. óta ilyen földterülethez is hozzájuthatnak az EU-s állampolgárok. Az unió kívüli külföldiek földszerzését kétoldalú nemzetközi egyezmények szabályozzák, például telket örökölhetnek olyanok is, akik nem vásárolhatnak. Az épületvásárlás Romániában automatikusan maga után vonja azon telek megvásárlását (százalékos arányban), amelyen az épület áll.

Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

<http://www.romanianlawoffice.com/purchase-romanian-property.htm>,

<http://www.globalpropertyguide.com/Europe/Romania/Buying-Guide>,

<http://www.rolegal.com/article/foreigners-buying-property-in-romania>

http://www.szabadfold.hu/gazdanet/foldvasarlas_romaniaban

3. Egyéb

- A szellemi termékek és szerzői jogok védelmére vonatkozó román törvényi szabályozás megfelel az európai és nemzetközi követelményeknek, azonban a rendelkezések gyakorlati alkalmazása és betartása elmarad a kívánalmaktól.

Az elmúlt években az audio- és videó hang- és képhordozók területén végzett illetéktelen másolások terén javult a helyzet, ugyanakkor a számítógépes szoftverek jogtisztaságának ellenőrzőrendszerében és a jogszabály megsértésének szankcionálásban még elmaradások tapasztalhatók.

- Románia aláírta a szellemi tulajdonjogok védelmére vonatkozó nemzetközi egyezményeket, beleértve a Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonatkozásairól szóló Megállapodást (TRIPS) is és hatályba léptette a szabadalmi jogok, védjegyek és szerzői jogok védelmére vonatkozó jogszabályokat.
- Románia részese az on-line szerzői jogok védelméről szóló Internet Konvenciónak. Ugyancsak részese az iparjogok védelmére vonatkozó Párizsi Egyezménynek és annak későbbi módosításainak. A szakterületi szolgáltatásokról szóló részletes információk az Állami Találmányi és Védjegy Hivatal (www.osim.ro), illetve a Román Szerzői Jogi Hivatal (www.orda.ro) honlapján található.

Forrás: <http://hipa.hu/Region/Romania/Data>

4. További hasznos jogi információk angol nyelven

Tudnivalók a vállalat alapításról:

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/romania>

Adózásról:

Pwc, könyvvizsgáló, adó- és pénzügyi tanácsadó iroda:

<http://www.pwc.ro/en>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az Eximbank (Mehib Zrt.) 2015. október 9-től hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Románia a 3-as országkockázati kategóriába esik, tehát biztosítható (két éves vagy két éven túli törlesztési futamidejű ügyletek vonatkozásában).

Forrás: <http://exim.hu/>

2. Helyi fejlesztési bank

Román Fejlesztési Bank (BRD)

Cím: BRD Tower - 1-7, Ion Mihalache blvd., sector 1, 011171 Bucharest

Telefon: +4 021 302 6161

E-mail: mybrdcontact@brd.ro

Web: <https://www.brd.ro/en>

3. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

Román Kereskedelmi és Iparkamara

Elnök: Mihai Daraban

Cím: Bulevardul Octavian Goga 2, Bucharest 030982

Telefon: +40 37 447 4404

E-mail: ccir@ccir.ro;

Web: <http://www.ccir.ro/>

Bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara

Cím: Bulevardul Octavian Goga 2, Bucharest 030982

Telefon: +40 21 319 01 73; +40 21 319 01 21

E-mail: office@ccib.ro

Web: <http://www.ccib.ro/ro/home.html>

Román Vegyeskamarai szövetség

Cím: Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982

Telefon: +40 21 312 40 47

E-mail: office@uccbr.ro

Web: <http://www.uccbr.ro>

Kereskedelmi és Iparkamarák listája (linkekkel):

<http://snia.ro/ContentPages/Chambers.aspx>

4. Tenderlehetőségek

A romániai tenderlehetőségekről a következő linkeken tájékozódhat:

<http://www.tender.ro/>,

[http://www.globaltenders.com/search.php?notice_type_new\[\]=1§or=0®ion_name\[\]=RO](http://www.globaltenders.com/search.php?notice_type_new[]=1§or=0®ion_name[]=RO) és <http://www.tendersinfo.com/global-romania-tenders.php>

Építőipari tenderlehetőségek:

http://www.cwctenders.com/construction_tenders_romania.htm

Praktikus információk

1. Magyar nagykövetség és konzuli hivatal

Magyarország bukaresti nagykövetsége:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Zákonyi Botond
Nagykövetség címe: str. Jean-Louis Calderon nr. 63-65., 020034 Bucuresti
Telefon: (00-40-21) 312-0073
E-mail: mission.buc@mfa.gov.hu
Web: <http://www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/RO/hu/>

Magyarország Bukaresti Nagykövetségének Külgazdasági Irodája
Cím: 010493 Bucuresti, Str. Polona nr. 45. Tel: 00 40 21/231 2128
Fax: 00 40 21/231 0106

Szabó Miklós
I. o. titkár, külgazdasági attasé
E-mail: Miklos.Szabo@mfa.gov.hu

Szentgyörgyi Zoltán
külgazdasági attasé
E-mail: Zoltan.Szentgyorgyi@mfa.gov.hu

A budapesti román nagykövetség:

Cím: Budapest, Thököly út 72., 1146
Telefon: (+36-1) 384 8394
E-mail: budapesta@mae.ro
Web: <http://budapesta.mae.ro>

2. Beutazási feltételek

A magyar állampolgárok – az Európai Unión belüli szabad mozgás alapelveinek megfelelően – vízum nélkül utazhatnak be a szomszédos Romániába. A határátlépéshez szükség van érvényes útlevelekre, vagy ép, olvasható és érvényes magyar személyazonosító igazolványra. Európai uniós állampolgárok esetében az úti okmány a Romániába utazás időtartama alatt kell érvényes legyen.

90 napot meg nem haladó tartózkodás esetén sem engedélyre, sem bejelentésre nincs szükség. A 90 napot meghaladó tartózkodás esetén a Román Bevándorlási Hatóságtól (ORI) egy egységes EU-s okmányt, a regisztrációs igazolást kell kérni.

[Tájékoztató a magyarországi határátlépésről](#)

3. Egészségügyi helyzet

A romániai közegészségügyben alapvetően az európai normák érvényesülnek. Az országba belépők számára nincs kötelezően előírt védőoltás. Ajánlott viszont a Hepatitisz A és B védőoltás, valamint a kullancsok elleni védelem. Járványos betegségek terjedésekor ettől

lehet eltérés, ezért érdemes az ÁNTSZ honlapján (www.oltokozpont.hu) tájékozódni. Az ivóvíz jó minőségű, nyugodtan fogyasztható.

A román egészségügy finanszírozási gondokkal küzd, melynek rendezése érdekében folyamatban van az intézményi működés racionalizálása, illetve egy országos, átfogó egészségügyi reform. Ettől függetlenül az állami egészségügyi intézmények minden EU-polgár számára biztosítják a sürgősségi ellátást. A Romániába utazás előtt is ajánlott megfelelő baleset- és egészségbiztosítást megkötni, így elkerülhető az a kellemetlen meglepetés, amelyet egy nagyobb összegről szóló kórházi számla okozhat.

Az egészségügyi intézmények műszaki színvonala, felszereltsége változó. Tapasztalat szerint a személyzet jól képzett, angolul is beszélő és a külföldiekkel szemben általában segítőkész. Romániát is sújtja az orvoshiány, illetve az egészségügyi személyzet kivándorlása, azonban az ebből adódó működési zavarok a külföldieket a legkritikább esetben érintik. A nagyobb városokban számos magánklinika is elérhető.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?romania>

4. Közbiztonság

Románia 2007. január 1. óta az Európai Unió tagállama. Ennek megfelelően a személyi- és vagyónbiztonság helyzete megegyezik az európai államokban szokásossal. A 112-es segélyhívó telefonszám itt is működik, idegen nyelven is veszik a bejelentéseket. Mindenképpen ajánlott teljes körű utas- és balesetbiztosítás megkötése.

Néhány sajátosság: az ország egy aktív földrengés-zónában helyezkedik el, ahol évente száznál több rengést regisztrálnak. Az eddigi legnagyobb feljegyzett erősségű a Richter skálán 7,5-ös volt. A földmozgások epicentruma rendszerint Vrancea térségében, a Keleti Kárpátokban van.

Az országban bárhol, még a főváros belső területein is találkozhat az utazó gazdátlan kutyákkal. Ezek az állatok esetenként éhesek és agresszívek, ezért kiszámíthatatlanok.

Az erdei kirándulások során jó tudni, hogy Romániában jelentős barnamedve-populáció él. A hegyekben előfordulhatnak véletlen találkozások, amelyekből célszerű csendesen és lassan kihátrálni. Semmiképp sem fényképezni, vagy zajongani, mert ez az állat részéről támadást válthat ki. Ezek a vadállatok télen, élelem után kutatva a lakott területekre is bemerészkednek.

A máshol is szokásos módon óvatosnak kell lenni a taxi-szolgáltatásokkal és a zsúfolt helyeken vigyázni kell az értéktárgyakra.

Kizárólag váltóirodáknak váltssanak pénzt (*Schimb valutar*).

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?romania>

5. Infrastruktúra, közlekedés

Az ország méreteihez képest kevés az autópálya, a kétszer egy sávós nemzeti és nemzetközi főközlekedési útvonalak pedig zsúfoltak és nagy rajtuk a kamionforgalom. Napjainkban is lehet még találkozni az utakon (ha nem is túl gyakran) lovas szekérrel és kísérő nélküli állatokkal. A romániai közutak aktuális állapotáról a Román Országos Autópálya és Útfelügyelet honlapján lehet tájékozódni (román nyelvű, de az utak számozása egyértelműen azonosítható a térképen): www.cnadnr.ro, „situatia drumurilor nationale”. A 90 napot meg nem haladó tartózkodás esetén, Románia területén a Magyarországon kiállított gépjárművezetői engedély feljogosít a közúti forgalomban való közlekedésre.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?romania>

Romániában 2005 elejétől kezdve kötelező az úthasználati matrica (*Rovinieta*) vásárlása minden gépjárműre, kivéve a két- és háromkerékű motorkerékpárokat. Beszerezhető a határátkelési helyeken, a postahivatalokban és a benzinkutaknál. A *Rovinieta* nélkül közlekedők komoly pénzbüntetésre számíthatnak: a matrica hiánya miatt személygépkocsik esetén 300-450 RON (75-112 €), míg autóbuszok és teherautók esetében 1.000-4.500 RON (250-1.125 €) közötti büntetést szabhatnak ki. A matrica lehet egy évre szóló a belföldi járművek esetében, illetve egy napos, hét napos, harminc napos, hat havi és egyéves időtartamú külföldi járművek részére. A gyakorlatban általában csak 7 napos úthasználati matricát lehet vásárolni, melynek ára személygépkocsik esetében 14 RON (950-980 Ft).

A matricák ára függ a jármű környezetvédelmi besorolásától (Euro-minősítés nélküli, Euro 1, Euro 2 vagy annál jobb minősítés). A jármű Euro-minősítését a román forgalmi engedély tartalmazza. A külföldiek vagy igazolják az Euro-minősítést (forgalmi engedéllyel vagy törzskönyvvel), vagy a legrosszabb minősítés szerinti (Euro-minősítés nélküli) díjat fizetik. A romániai útviszonyok színvonala ingadozó, de az európai és országos szintű utak állapota az utóbbi években sokat javult, így gond nélkül lehet közlekedni rajtuk. A romániai vezetési szokásoknak vannak sajátosságai, ami az ideutazótól bizonyos fokú alkalmazkodást igényel, de egyébként a közlekedési feltételek egyeznek a magyarországi átlaggal.

Sok helyen van felszerelve kamera és a rendőrség sűrűn használja a mobil sebességmérő készülékeket is. Gyakran végeznek közúti ellenőrzéseket, ezért a közlekedési szabályok betartása fokozottan ajánlott. Az esetleges szabálysértési bírság könnyen elérhet 100 eurónak megfelelő összeget is. A szabálysértési bírság rendezésének kétféle módja van: vagy a rendőrnek kell kifizetni a helyszínen, nyugta ellenében (a nyugtához ragaszkodni kell), vagy a polgármesteri hivatalok bármelyikében. Az utóbbi megoldás esetében annak, aki 48 órán belül rendezi a tartozását, a feljegyzett minimumbüntetés felét kell csak befizetnie.

Tavasszal a hó olvadása miatt bizonyos övezetekben (Bánát, Olténia, Moldva) jelentkezhet árvízveszély. Télen a havazások miatt számos útvonalon akadózik a közlekedés és gyakran fordulnak elő közlekedési balesetek, ezért fokozott elővigyázatosság javasolt. A nagyméretű hóesés és hófúvások gondot okozhatnak a forgalomban az ország egyes övezeteiben (Erdély északi része, Moldva, a magasan fekvő hágók), így téli gumiabroncsok és csúszásgátló hóláncok nélkül nem ajánlott útnak indulni. 2011. november 1-től a havas, jeges, csúszós utakon kötelező az „M+S” (sár és hó) jelölésű téli gumiabroncsok használata. Amennyiben az autó nincs ilyennel felszerelve, a hatóság többféle büntetést is kiróhat, ráadásul baleset esetén a biztosító nem csak a károkozóknak, hanem a kárt elszenvedőnek sem fizet.

Határátkelőhelyek a magyar-román határon:

- Ágerdőmajor–Carei – Vasúti határátkelőhely magyar-román határsávforgalom, valamint vasúti személyzet és rakománykísérők részére
- Ártánd–Bors – Közúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Battonya–Turnu – Közúti határátkelőhely nemzetközi személyforgalom, magyar-román áruforgalom részére (3,5 tonna összsúly-korlátozással)

- Biharkeresztes–Episcopia-Bihor – Vasúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Csengersima–Petea – Közúti határátkelőhely nemzetközi személyforgalom részére
- Gyula–Varsand – Közúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Kötegyán–Salonta – Vasúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Lökösháza–Curtici – Vasúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Méhkerék–Salonta – Közúti határátkelőhely nemzetközi személyforgalom, magyar-román áruforgalom részére (3,5 tonna összsúly-korlátozással)
- Nagylak–Nadlac – Közúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére
- Nyírábrány–Valea lui Mihai – Közúti határátkelőhely magyar-román határsávforgalom részére
- Nyírábrány–Valea lui Mihai – Vasúti határátkelőhely nemzetközi személy- és áruforgalom részére

Forrás:

<http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/RO/hu/Konzuliinfo/kozlekedesi+tudnivalok.htm>

6. Repülőterek

Románia repterei:

- Bukaresti Henri Coandă nemzetközi repülőtér
- Bukarest-Băneasa – Aurel Vlaicu nemzetközi repülőtér
- Kolozsvári nemzetközi repülőtér
- Marosvásárhelyi nemzetközi repülőtér

Légitársaságok, melyek Budapestről Romániába repülnek: Air Baltic, Air Serbia, Alitalia, Austrian Airlines, British Airways, Czech Airlines, LOT Polish Airlines, Lufthansa, Pegasus Airlines, Tarom, Turkish Airlines.

Forrás: <http://www.liligo.hu/air/SearchFlights.jsp>

7. Banki szolgáltatások elérhetősége

- Románia csaknem 40 bankból álló bankrendszere az egyetlen állami tulajdonú bank, a CEC (Román Takarékpénztár és Bank) kivételével teljesen magánkézben van. A piaci részesedés alapján a legnagyobb bank a Román Kereskedelmi Bank (BCR, az Erste Bank tulajdonában), ezt követi a francia tulajdonú BRD – Societe Generale, majd az osztrák Raiffeisen Bank. A román bankrendszer igen intenzíven fejlődött az elmúlt évek alatt és a szolgáltatások mennyiségi és minőségi bővülése várhatóan a jövőben is folytatódik. A pénzügyintézetek mind a magánszemélyek, mind a vállalati és ezen belül a KKV-szektorhoz tartozó ügyfelek számára egyre bővülő termékínálatokkal jelentkeznek, főként a RON- és devizaalapú hitelkonstrukciók terén. A kártyaalapú fizetés egyre elterjedtebbé válik, a kártyaelfogadó helyek száma folyamatosan növekszik.
- A magyar bankok közül az OTP országos lefedettséggel, több mint 70 fiókkal van jelen Romániában.

Forrás: <http://hipa.hu/Region/Romania/Data>

Tudnivalók a bankszámlanyitásról

1. Romániai magán bankszámlanyitáshoz szükséges dokumentumok:
 - rezidensek számára személyi igazolvány,
 - nem rezidens magánszemélyek számára: az olyan nem rezidens magánszemélyek, akik nem rezidens jogi személyeknek dolgoznak, amelyek engedéllyel működnek Romániában, útleveél és munkavállalási engedély birtokában nyithatnak számlát. Bármely nem rezidens magánszemélynek útleveélre (vagy más személyi igazolványra), valamint a pénzügyi tartózkodási hely bizonyítására van szükség
2. Romániai céges bankszámlanyitáshoz szükséges dokumentumok:
 - rezidens jogi személy számára: cégbírósági bejegyzés (nem régebbi, mint 14 nap), a vezetők döntése a számla megnyitására, egyértelműen kijelölt személyek a számlanyitásra és annak kezelésére. A kijelölt személyek azonosítására szolgáló dokumentumok. Bármely más a pénzügyi intézet által igényelt dokumentum. Alapító okleveél, a cégbírósági bejegyzés bíró által ellenjegyzett példánya.
 - nem rezidens jogi személyek számára: cégbírósági bejegyzés az alapítás országából. Céges kivonat az alapítási országból, amely tartalmazza: a cég létezésének bizonyítását, a részvényesek/tulajdonosok egyértelmű azonosítását, az aláírási joggal rendelkező képviselők azonosítása, a székhely címe és más fontos adatok a társaságról, származási ország költségvetési szerve által kiadott igazolás. Ha a társaságot olyan országban alapították, ahonnan nem minden dokumentumot lehet bejegyezni, akkor közjegyzővel hitelesített okiratra lesz szükség. A banki műveletek végzésére kijelölt személyekről szóló döntés dokumentuma. Bármely egyéb dokumentum, amelyet a pénzügyi intézet szükségesnek tart.

Forrás: <http://www.kulfoldibankszamlainfo/bankszamlanyitas-menete/romaniai-magan-es-ceges-bankszamlanyitashoz-szukseges-dokumentumok>

8. Egyéb

- Románia telefonos országhívószáma: 40. Bukarest körzetszáma: 21.
- Hivatalokban a munkaidő hétköznapokon 8 órától 16.30-ig tart, pénteken 14.00 óráig. Minden esetben célszerű előzetesen – telefonon, vagy írásban – időpontot egyeztetni. A bankok általában 8.30 és 18 óra között, szombaton 8.30-12.30, míg a szaküzletek 9.00 és 20.00 óra között tartanak nyitva. A bevásárlóközpontok nyitva tartása megegyezik a magyarországi gyakorlattal (10.00-22.00 óra).

Forrás: <http://hipa.hu/Region/Romania/Data>

Kultúra

1. Vallás, vallási szokások

A népszámlálási adatok szerint a román állampolgárok többsége (87%) a román ortodox egyház tagja, amely a keleti ortodox kereszténység egyik képviselője. A katolikus (római katolikus és görög katolikus) vallás követői (5,4%) túlnyomórészt Erdélyben, kisebb részben

Moldvában laknak, közülük a római katolikusok jelentős része magyar (Bukarestben és környékén olasz hittérítők 19-20. századi erőfeszítései nyomán él egy apró román közösség is), míg a nagyrészt erdélyi görög katolikusok között románok és magyarok is vannak. A protestánsok (3,7%) közé elsősorban a magyarlakta területeken élő reformátusok és unitáriusok, valamint az evangélikusok tartoznak, ez utóbbiak száma azonban a németek elvándorlásával jelentősen csökkent. Dobrudzsában (a Fekete-tenger partján fekvő országrészben) muzulmán kisebbség él, amelynek vallása a török uralom időszakára nyúlik vissza. A második világháború előtt jelentős számú zsidó élt az országban, kb. 800 ezer fő, azonban ma már csak ennek a töredéke, kb. 6000 fő. Fő központjaik: Bukarest, Nagyvárad és Kolozsvár.

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia#Vall.C3.A1si_megoszl.C3.A1s

2. Fontosabb ünnepek

- Újév: január 1-2.,
- Ortodox Húsvét (7 nappal a nyugati kereszténység húsvéti időpontja után),
- Május 1.
- Pünkösd: május-június,
- Szent Mária: augusztus 15.
- Románia Nemzeti Ünnepe: december 1.
- Karácsony: december 25-26.

Forrás: <http://hipa.hu/Region/Romania/Data>

3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- A románok nagyon gyakran fognak kezét: bemutatkozáskor, búcsúzáskor, sőt mindig, amikor találkoznak, akár naponta többször is. Fő szabály, hogy a hölgy nyújtja a kezét először. Előfordul, hogy idősebb urak kezét csókolnak a hölgyeknek. A barátok a lelkes üdvözléskor gyakran arcon csókolják egymást.
- Romániában a hivatalos és a mindennapi életben az Uram (domnule), és az Asszonyom (doamnă) megszólítás a szokásos. A nyugati mintát követi a román nevek sorrendje is. Keresztnéven a közeli barátok, rokonok szólítják egymást. Gyakori, hogy a fiatalokat is keresztnéven szólítják az idősebbek.
- Az üzleti életben a hagyományos öltözködés az elfogadott, ünnepi alkalmakra is ez a megfelelő, a szmoking és a nagystélyi nem kötelező.
- Romániában nem tapasztalható jelentősebb eltérés az európai kereskedelmi szokásoktól. Az üzleti életben a legelterjedtebb idegen nyelv már az angol, de franciául is sokan beszélnek, főként az idősebb nemzedék. A német nyelv kevésbé elterjedt, mint Magyarországon. Kereskedelmi, műszaki tárgyalások időpontjáról célszerű írásbeli visszaigazolást kérni és a tárgyalás időpontját megelőzően megerősíteni azt.

Forrás: http://uni-nke.hu/downloads/bsz/bszemle2004/1/kunfalvi_edit.pdf,

4. További hasznos információk

Kultúráról:

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Romania

Románia hivatalos turisztikai weboldala: <http://www.turism.ro/english/index.php>

Üzleti etiketről:

<http://businessculture.org/eastern-europe/romania/business-etiquette/>
Nők helyzetéről (Wikigender, a nők helyzetével foglalkozó weboldal):
http://www.wikigender.org/index.php/Gender_Equality_in_Romania

További információk, linkgyűjtemény

1. Általános információk

Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-romania>

Wikipedia oldal magyar nyelven: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia>

Wikipedia oldal angol nyelven: <http://en.wikipedia.org/wiki/Romania>

CIA Factbook angol nyelven:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html>

A Világbank adatbázisa angol nyelven: <http://data.worldbank.org/country/romania>

Románia központi statisztikai hivatala angol nyelven: <http://www.insse.ro/cms/en>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa angol nyelven – tudnivalók a vállalat alapításról:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania>

Kormányzati portál: <http://gov.ro/en>

Románia Külügyminisztériuma: www.mae.ro/en

Románia Belügyminisztériuma: <http://www.mai.gov.ro/>

A budapesti román nagykövetség honlapja: <http://budapesta.mae.ro/en>

2. Bukarest

Bukarest honlapja: <http://www.bucuresti.ro/>

Bukarest turisztikai honlapja: <http://romaniatourism.com/bucharest.html>

Bukarest International Airport: <http://www.bucharestairports.ro>

3. Román hírportálok gyűjteménye

Romania Insider: <http://www.romania-insider.com/>

Agerpress: <http://www.agerpres.ro/english>

4. Repterek, légitársaságok

Romániában található repterek listája:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Rep%C3%BCI%C5%91terek_list%C3%A1ja#Rom.C3.A1nia

Tarom, a román légitársaság: <http://www.tarom.ro/>

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Írta: Pethes Barbara

Közreműködtek:

Alberti Éva
Bárdits Anna
Hajdu Miklós
Makó Ágnes
Révész Erika
Tóth István János
Varga Anita
Verba Zoltán

Projektvezető:

Makó Ágnes (vezető kutató, GVI)
e-mail: agnes.mako@gvi.hu

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
e-mail: istvan.janos.toth@gvi.hu

Kézirat lezárva: 2015. március

Az országprofilot Tepes Anna, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nemzetközi Igazgatóság, 2016 júniusában frissítette.

Projekt: ORSZÁGPROFIL_2014

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>